

Szép, fényes Hajnalcsillagom

A *Szép, fényes Hajnalcsillagom* (EÉ 361) vízkereszt kiemelkedően fontos értéke, szövegét és dallamát, valamint műzenei feldolgozásait tekintve egyaránt. Mivel ez az ünnep többnyire hétköznapra esik, az énekjavaslatok összeállítója úgy döntött: ezt az éneket nem vízkereszt napjához rendeli, hanem az ünnep utáni hét központi énekévé teszi. Így többször énekelhetjük, és nagyobb hangsúlyt kap.

Az ének szerzője a korálírók második generációjának kiemelkedő személyisége, *Philipp Nicolai* (1556–1608). Olyan korban élt, amelyben a hittételek tisztázása sokszor vitákkal járt. Nicolai harcos lutheránusként tette magát ismertté kortársai között. Elszántan tett tanúságot a három *solusrol* és Jézus valóságos jelenlétéről az úrvacsorában. Mint unnai, majd hamburgi lelkész, lelki gondozóként is sok kihívással találta magát szemben. Legpróbásabb időszaka talán az 1597-ben bekövetkezett súlyos pestisjárvány volt. Naponta húsz-harminc temetési szolgálat hárult rá akkoriban. Maga erősítésére és gyülekezete vigasztalására írta a *Freudenspiegel des ewigen Lebens* című könyvecskéjét. Ennek függelékében két korált közölt. Énekünk mellett itt jelent meg a *Wachet auf, ruft uns die Stimme* (*Harsány szó kiált az éjbe* – EÉ 493) is.

A *Wie schon leuchtet der Morgenstern* (*Szép, fényes Hajnalcsillagom*) szövegét a 45. zsoltár alapján írta. A darabról sokat elárul alcíme: *A hívő lelek menyegzői éneke Jézus Krisztusról, a mennyei vőlegényről*. A királyi menyegző zsoltárának gyönyörű költői képei így nyernek egyértelmű krisztológiai karaktert: a vőlegény Krisztus, a menyasszony a hívő ember, illetve az egyház. A menyegző pedig Krisztus második eljövetelekor történik, amikor Jézus újjáteremt mindent, és az övéinek szeméről minden könnyet letöröl. Erről a földi baj, betegség, sőt halál által el nem vehető örömről énekel Nicolai.

A vigasztalás egészen személyes is: a német szöveg versszakainak kezdőbetűiben *Wilhelm Ernst*, Waldeck grófja nevének kezdőbetűit találjuk, azét a nemesét, akinek korábban nevelője volt Nicolai, és aki tizenöt évesen, 1598-ban (épp az ének kiadása előtt egy évvel) hunyt el. A szövegben a Jézussal való földi közösséget, az úrvacsorát is megénekli a szerző: „Add nékem áldott Lelkedet, / Szent testedet és véredet, / Hogy te lakozzál bennem!” (3. vsz.).

Jézus istenségének tündöklése olyan hangsúlyosan fejeződik ki ebben a korálban, hogy Németországban szinte elválaszthatatlanul vízkereszt ünnepéhez kötődik.

Az ének szövegének és dallamának harmóniája abból fakad, hogy mindkettőt Nicolai írta, tanúságot téve teológiai és zenei alaposágáról és igényességéről.

A dallamra szinte minden protestáns szerző írt feldolgozást. *J. S. Bach* egyik kantatájában (BWV 1), *M. Reger* nagyszabású korálfantáziában vette alapul.